Kolozsvár 1903. V. évfolyam 100 szám Szombat, Április 11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre ..... 24 kor. (12 frt)
Félévre ..... 12 „ (6 „)
Negyedévre ..... 6 „ (3 „)
Egy hóra ..... 2 „ (1 „)
Egyes szám ..... 8 fillér (4 kr.)
Vidékre ..... 10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap korán reggel.
Unnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL
Egyetem-uteza 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:
Négyszög centiméterenként 8 fillér.
Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek
Nyilttér soronként 40 fillér.

A fátyol és a landsknechtek.

Kolozsvár, április 11.

A harmadik punháboru után a karthagóiak hajóikat s összes tengeri járműveiket kiszolgáltatták a győztes rómaiaknak. Ettől kezdve a „világ ura“ ugy bánt Kárthágó népével, ahogy akart. Letörte, zaklatta, fosztogatta, ölte, gyilkolta. A kárthágóiak ekkor elmentek panaszkodni a számüzetésben élő nagy hadvezérükhöz Hannibálhoz s tanácsot kértek tőle.

Nem adok most már tanácsot — viszonzá Róma legnagyobb ellensége, miért nem jöttetek hozzám tanácsot kérni, mielőtt hajóitokat kiszolgáltattátok a rómaiaknak?

Szakasztott igy vagyunk mi magyarok a közösnek nevezett osztrák hadsereggel.

1867-ben megcsinálták a kiegyezést. Azóta alig mult el év, hogy a közös hadsereg vezetői, nagy tiszti kara arcul ne verte volna a magyar nemzetet. Sérelemre sérelem következett.

Felelevenitek nehányat:

Kezdődött Egerben a nemzeti zászló meggyalázásán. Egy ünnepség alkalmával Seemann ezredes e szavakkal: »Herunter mit dem Fetzen!« levétette nemzeti jelvényünket. Eger város közönsége ez ellen feliratban kért orvoslást. Minő elégtételt kapott a magyar? Seemann ezredest előléptették tábornoknak.

Győrben az öreg Csukássyt, egy ősz 70 éves polgárt egy tiszt lóval legázol. Az öreg ur meghal sebeiben. A katona urat 26 forint gyógyitási költségre itélték, — az igazságszolgáltatás gunyjára s a polgári önérzet arculverésére.

Bizony Miklós borsodmegyei birtokost egy huszárhadnagy saját portáján botoztatta meg legényeivel. Bizony Miklós szégyenében főbelőtte magát. A hadnagynak kutyabaja se történt.

Jött azután a Janszky-eset, aki Hentzi tábornok sirját koszoruzta meg. Tábornokká nevezték ki.

Ott van Göczel István hadnagy esete, akit egy agent-prokateür tiszttársa jelentett fel, hogy poharazás közben megmondta: „Nem hajlandó honfitársaira lövetni.“ Természetes, hogy kicsapták a hadseregből.

Ne feledjük az Uselác-ügyet.

Jusson eszünkbe, mily küzdelmekbe került Hentzi szobrát eltávolitani a budai várból s a vége mégis az lett, hogy most a budai honvédhadapród iskola udvarán disztelenkedik a magyar nemzet nagy dicsőségére.

De nem folytatom, hisz most napjainkban történt a pécsi hadapródiskolai Gotterhalte eset.

Hanem ezzel szemben felvetem azt a kérdést, hogy lehetett ezeket évről-évre látva, észlelve, érezve, Magyarországot teleépiteni kaszárnyával?

Most a beszállásoló törvény meghozatala óta minden nagy város épittetett kaszárnyát. Boldog volt, ha tehette. Épittette oda, a hová a miniszter ur akarta. A miniszter ur pedig minden városban főstratégiai pontokra követelte az osztrák kaszárnyák épitését.

Németország a porosz-franciai háboru után az öt milliárd francia hadisarcot beleölte a kaszárnyaépitkezésekbe. Nálunk, Magyarországon, 37 esztendő alatt törvényes uton, alkotmányos eszközökkel, egész Magyarországból egy nagy kaszárnyát csináltak.

Igen! oly nagy kaszárnyát, melynek falain belül idegenajku, idegen nemzetiségő katonaság tanyáz, melynek arról fogalma sincs, hogy Magyarországnak alkotmánya, törvényei vannak.

Az a katonaság a magyar nemzet szineit nem tiszteli, nyelvét nem beszéli és a nemzetnek jogosultságát soha el nem ismeri.

A főváros polgárai közül azokat, a kik soraim olvasásakor netalán fejüket rázzák, kérem, vegyenek maguknak annyi fáradságot, s menjenek el a belváros kellő közepén, a király bérháza mögött disztelenkedő kaszárnyához. Ott látni fogják a közös hadsereg szimbólumát. — Nem huszár, a magyar katonaság e disze-virága, van azon a haszárnyába kőbe faragva. Nem is tüzér! De még csak baka sem. Hanem két landsknecht, a középkori zsoldos katonák e kiváló tipusa örködik a kaszárnya kapuján Ausztria sorsa fölött.

A budapesti kaszárnyán levő két landsknecht azt jelenti, hogy a mi haderőnk nem közös sereg s nem lehet magyar sereg soha. Az egyszerü zsoldos had. Különbség a hajdani zsoldos sereg és a mostani közt csak az, hogy hajdan az fizette zsoldosait, a kinek érdekeiért harcolt.

Ma pedig a nép izzadja ki a hadisarcot, a mely ellen a zsoldosokat tartják, vezénylik és viszik. A magyar nép.

Azt a fátyolt, a mit 1867-ben a nemzet a multra boritott, ketté repesztette a Landsknecht hosszu alabárdja.

Pedig nekünk nincs szükségünk közös Landsknechtekre! Nekünk magyar hadsereg kell.

És hisszük, hogy a nemzet igazán küzdő függetlenségi párt ki is fogja vivni azt, hogy a középkorból reánk maradt Landsknecht helyett végre valahára igazi magyar hadserege lesz ennek a nemzetnek, olyan nemzeti hadseregé; mely magyarrá akarja, s tudja nevelni még a nem magyart is.

Ha ezt ki nem birjuk vivni, akkor ugy járunk, mint a karthagóiak a hajóikkal, pedig mi csak kaszárnyákat épittettünk a Landsknechteknek.

Hentaller Lajos.

A flastrom.

Egy kis leleplezés.

Kolozsvár, április 11.

A kormánypárti lapok harsonái szólaltak meg, hirdetvén szerte a hazában, hogy az udvarhelymegyei szabadelvüpárt bizalmat szavazott Széll Kálmánnak. Mi is megirtuk ezt a hirt: de természetesen alapos kétségeink voltak annak valódisága felől.

E kétségeink megerősitéséül kaptuk a következő levelet:

Igen Tisztelt Szerkesztő Ur!

Az »Ujság« folyó évi április hó 7-iki számából olvastam, hogy az udvarhelymegyei kormánypárt Széll Kálmánnak bizalmat szavazott s e bizalmat feliratban fogja a megtiszteltnek tudtára adni.

Ez a bizalomnyilvánitás — ugy látszik — ellentüntetés akar lenni Udvarhelyvármegye polgárságának április 5-én délelőtt Székelykereszturon s ugyanaz nap délután Székelyudvarhelyen tartott impozáns és lelkes demonstrációjával szemben, melyen a vármegye polgársága pártkülönbség nélkül részt vett.

A székelykereszturi népgyülésen mintegy ezer ember vett részt s dr. Gyarmathy Dezső, dr. Viola Sándor és dr. Pál Ernő beszéde után a legnagyobb lelkesedéssel fogadták el dr. Pál Ernő székelyudvarhelyi ügyvéd felirati javaslatát s elhatározták, hogy azt küldöttség fogja a képviselőházhoz felvinni.

Székelyudvarhelyen április 5-én délután 3 órakor volt a népgyülés, melyen több mint kétezer ember vett részt. Beszéltek Gyarmathy Dezső, Kassai Ákos birtokosok és dr. Pál Ernő, ki a képviselőházhoz intézendő felirati javaslatot terjesztette elő. E javaslatot a népgyülés egyhangu lelkesedéssel fogadta s ezután a Kossuth-nóta hangjai mellett rendesen szétoszlott.

Este a „Budapest“ szállóban társas vacsora volt, melyen a város tekintélyesebb polgárai vettek részt, köztük nagyon sok olyan, kik előtt az itteni kormánypártnak legfőbb korifeusai voltak.

Ez a népgyülés meggyőzött bennünket arról, hogy Udvarhelymegyében — bár képviselőink sajnos mind kormánypártiak — a kormánypárt koránt sincs akkora tulsujban, mint akár csak a legutóbbi választáskor is volt.

Lehet, hogy észrevette ezt a kormánypárt is s a saját gyöngeségeinek palástolására tartotta, sötétben bujkálva, este 6 órakor a népgyülés után azt az értekezletet, mely Széll Kálmán megtépett babérkoszorujának lapjait egy hervadt levéllel akarja gazdagitani.

De hát kikből is állott ez az értekezlet?

A főispán, alispán, nyugalmazott és nem nyugalmazott tanfelügyelő, szolgabirák és falusi jegyzők s más efféle elemek voltak ott, kiket még a „jog, törvény s igazság“ korszakában sem lehet függetlenséggel és politikai önállósággal vádolni. Ezek bizalma tehát nem egy a vármegye közönségének bizalmával, a mint azt a két népgyülés fényesen bebizonyitotta.

Azért tartottam szükségesnek ezeket elmondani, mert némely lapokban az a tendenciózus hir jelent meg, mintha az udvarhelyi és kereszturi népgyülésen nagyon kevesen vettek volna részt s igy az Udvarhelymegyei kormánypárt bizalmi nyilatkozata esetleg alkalmas lehetne arra, hogy a viszonyokat nem ismerőt félrevezesse.“

Ebből a levélből látható, hogy ez a kormánynak megszavazott bizalmi flastrom, ugyanannyit ér, mint p. o. a mezőbándi: mindkettőt néhány hivatalos alak készitette, igy akarván érdemeket szerezni a kormány előtt, pedig valójában nevetségessé teszik atyamesterüket: Széll Kálmánt.

Szomoru is lenne, ha akadna e hazában független egyén, ki oda állna most bizalmat szavazni a kormánynak: most midőn utolsó csepp vérét akarják kiszivni e nemzetből Ausztria számára.

Hogy egy pár zsoldos akad, ki hivatalos restanciájának feldolgozása helyett bizalmi nyilatkozatot gyárt, azon ne csodálkozzunk: az Üdvözitő mellett is ott settenkedett Judás: e nemzetnek is megvoltak mindig nemcsak a mártyrjei, de az árulói is.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, ápr. 11.

— (**Az iparos-egylet közgyülése**.) A kolozsvári iparos-egylet április hó 14-én (kedden) délelőtt 11 órakor az egylet helyiségében évi rendes közgyülést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénzvizsgáló gizottság jelentése: a) egyleti pénztárról, b) az aggmenház pénztáráról. 4. Könyvtár-vizsgáló bizottság jelentése. 5. Tisztujitás. 6. Inditványok.

— (**Ünnepi istentiszteletek a reformátusoknál**.) Husvét első napján: A Farkas-utcában, dr. Bartók György püspök. Urvacsorát oszt: Czirmay Zoltán püspöki titkár. Délután Herepei Gergely r. pap. — A Magyar-utcában: Irsay József, urvacsorát oszt: Veres Sándor h. pap. d. u. a legatus. — A hidelveiben: Molnár Lőrinc, urvacsoránál segédkezik: Józsa Károly lelkész, d. u. a legátus. — Másod napján: A Farkas-utcaiban d. e. Veress Sándor h. pap. D. u. Csirmay Z. püspöki titkár. A magyar utcaiban d. e. J. Irsay József r. pap, d. u. a legátus. A hidelveiben d. e. Józsa Károly. lelkész; d. u. a legátus. Harmad napján: A Farkas utcában d. e. Veress Sándor h. pap, d. u. a legátus. A Magyar-utcaiban d. e. és d. u. a legátus. A hidelveiben: d. e. és d. u. a legátus.

— (**Elmaradt diszőrség.**) A kath. templomok szent sirjainál, rendesen katonai diszőrség teljesitett eddig szolgálatot. Akik tegnap a templomokban ájtatosságaikat végezték, konstatálhatták, hogy az idén ez a diszőrség elmaradt. Ebből azt következtetjük, hogy a feltámadás ma délutáni ünnepéről is elmarad a katonai parádé és elmarad annak sallangja: a „Gotterhalte“ is, mely minden alkalommal megbotránkoztatta és megzavarta az ájtatos hivők hangulatát. Ha e következtetésünk helyes, azt örömmel vesszük tudomásul. Igy elmarad lassankint mindenünnen az a gyülölt nóta és az lesz, aminek mondják: a császári család nótája.

— (**Felhivás Kolozsvár sz. kir. város közönségéhez.**) Szvacsina Géza kir. tanácsos polgármester a következő felhivást bocsátotta ki: A város törvényhatósági bizottsága Fekete Gábor kir. itélőtáblai elnök, városi bizottsági tag inditványára folyó évi február hó 20-án tartott rendes közgyülésén, egyhangu lelkesedéssel hozott határozatával kimondotta, hogy a hazai ipar föllendítése érdekében minden lehetőt megtesz. Ebben a közgyülési határozatban törvényhatósági bizottságunk többek között annak a reményének és várakozásának is kifejezést adott, hogy a város hazafias polgársága mindennemü szükségletét lehetőleg a jó minőségünek talált és méltányos áru hazai ipartermékekből fogja fedezni, a helyi kereskedők pedig raktárukon első sorban hazai gyártmányokat fognak tartani. Eme várakozás teljesülésének előmozditása céljából törvényhatósági bizottságunknak utasitása következtében a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát egyidejüleg felkértük, hasson kereskedőinkre, hogy jó minőségü honi ipartermékeket, főleg ruházati, házberendezési és háztartási, gazdasági és irodai cikkeket állandóan tartsanak raktárukon és erről a cikkek minőségének és árának kitüntetésével időnkint a kereskedelmi és iparkamarát értesitsék; a kereskedelmi és iparkamara pedig feladatánál fogva koronként hozza a nagyközönség tudomására, hogy mely jó minőségü honi ipartermékek melyik helyi üzletben kaphatók és ez által ugy a kereskedőknek a kinálatra, mint a fogyasztó közönségnek szükségletei beszerzésére nyujtson megfelelő alkalmat. A mikor ezeket az intézkedéseket ezennel nyilvánosságra hozzuk, a város nagyérdemü közönségének hazafiságától elvárjuk, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara fennebb jelzett irányu értesitéseit éber figyelemmel kiséri és mindennemü szükségletét lehetőleg honi iparcikkek beszerzése által elégiti ki.

— (**Halálozás.**) Aranyos-rákosi Wagyas Lőrinc rőodi földbirtokos és 48-as honvéd életének 76-ik évében e hó 9-én reggel fél 9 órakor hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Temetése ma, e hó 11-én d. u. 3 órakor lesz a rőodi családi sirhelyre.

— (**Ünnepi istentisztelet az ágost. h. evangél. templomban.**) Husvét I. ünnepén délelőtt beszédet mond: Gratz Mór lelkész; második ünnepen ugyanaz. Urvacsorát oszt mind a két ünnepen Turcsányi Gyula lelkész tanitó.

— (**Gyilkosság Ujpesten.**) *Expressz tudósitás.* — Ujpesten tegnap éjjel gyilkosság történt. Templom-utca 9. szám alatt lakott Kubinyi Mari varróleány; magános leány, a ki házakhoz szokott varrni járni és igy a vasár- és ünnepnapoktót eltekintve, csak az éjszakákat szokta lakásán tölteni, reggel pedig korán távozott mindig hazulról. Tegnap reggel a leány nem jött ki szobájából, a mi a háziaknak feltünt; de gondolták, hogy a leánynak — miután nagypéntek van — talán nincsen a mai napra munkája és tovább aluszik. Midőn azonban a leány félkilenckor sem jött, a mi szegényebb sorsu embernél még ünnepnapon is öreg idő, bementek a különben nyitva talált ajtón át a szobába és ott a leányt ágyában halva találták. A leány arcán és kezén vérnyomok voltak, ugy, hogy csakhamar tisztában voltak, hogy a leányt meggyilkolták. Az ujpesti kapitányság részéről Kolozsváry tanácsos kiment a helyszinére, hogy állapitsa meg, vajjon gyilkosságról vagy rablógyilkosságról van-e szó? A rendőrség konstatálta, hogy halálát dulakodás okozta. A lámpa ledöntve az asztalról, összetörve a földön feküdt. A szekrényekben elhelyezett ruhák és egyéb holmik összehányva találtattak. Eltüntek a leány ékszerei. Megtalálták a leány feljegyzéseit, melyben azt irja, hogy ékszerei árából majdan kitelik a temetése. A kihallgatott lakók csütörtökön este egy magas, szőke fiatal embert láttak a leánynál. Az éjjel mulattak, mert az asztalon sörös üvegeket találtak. A leány sógora: Gentsch hajómunkás azt vallotta, hogy ismeri a fiatal embert. Két éve volt egy becsületsértési pere vele a leánynak. A rendőrség nyomában van a gyilkosnak.

— (**Küzdelem a halálért.**) Rémes jelenet játszódott le tegnap délután Bécs város egyik hidján. A járókelők között egy kétségbeesett ember hirtelen a híd korlátján átakart ugrani a Dunába. Az arra járók megfogták, de az öngyilkos-jelölt ökölcsapásokkal szabaditotta ki magát a mentőkezekből és sikerült átvetni magát a korláton. — Az öngyilkos nagy locscsanással zuhant a folyóba, de éppen akkor járt arra a parti halászok egy csónaka s a benne ülő halászlegények megragadták a már fuldoklót s a hajánál fogva kihuzták a vizből. Az öngyilkosjelölt, akit a hideg viz már kijózanitott, egy pillanatig ugy látszik megbánta a tettét s erősen átölelte a mentő karokat. De a következő pillanatban ismét eltaszitott magától mindenkit és visszaesett a vizbe. Az öngyilkosjelölt, aki jó uszó volt, nagy tempóban igyekezett a folyó közepébe; a csolnak pedig utána. Többször elérték, de ekkor a halálra szánt hirtelen lebukott a viz szine alá s ellenkező irányban merült fel ujra. Vad hajsza volt ez. A hidon összesereglett járókelők kiáltozva, valóságos pánikkal nézték a jelenetet.

Csaknem husz percig tartott. Ekkor ujabb csolnakok siettek a dráma szinehelyére, s ekkor valóságos hajtóvadászatot rendeztek az öngyilkosra. Végre megfogták. A szerencsétlen, a ki már teljesen el volt bágyadva, kezes lett, mindt a bárány; kiengedte magát emelletni a habokból s a mikor a csolnakba fektették sirva fakadt.

— Oh, Mari, Mari! — kiáltozott a szerencsétlen ember. Miért csaltál meg, mikor ugy szeretlek?....

A kétségbeesett szerelmes valami keresetnélküli asztaloslegény, akit elhagyott a kedvese. Régi mese, a mely mindennap megesik.

— (**Halálozás.**) Legidősb özv. Hantz Mihályné, szül. székesfehérvári Fehérvári Anna életének 38-ik évében, e hó 10-én d. u. 1 órakor meghalt. Temetése ma d. u. 5 órakor lesz.

— (**Becsületsértés-e, ha a kávés nem ad kávét?**) Bizony megesik sokszor Budapesten, hogy vendég ül a kávéház asztalához, rendel s álmélkodva hallja, hogy nem ad a pincér, mert igy-ugy nem adhat. Nem tetszik a vendég ábrázata, vagy inkább az a kabát, a mely rajta van. Ilyen ügyben döntött tegnap a szombathelyi törvényszék, mint másodfoku hatóság végérvényesen. Ez a döntés nemcsak a kávésok, hanem a kávéházlátogatók közt is szenzációt fog kelteni. A kérdés az volt, vajjon becsületsértést követ-e el az a kávés, a ki megtagadta a vendégnek a fekete kávé kiszolgálását? A kir. törvényszék erre igennel felelt és a kávést becsületsértés vétsége miatt 100 korona pénzbüntetésre és a költségek viselésére itélte.

— (**A kivándorlók fosztogatója**.) Jó fogást csinált a napokban a csacai csendőrség, melynek sikerült egy veszedelmes csalót ártalmatlanná tenni. — A mult hétfőn ugyanis — mint levelezőnk irja — a máramarosmegyei Ökörmező, Bukóc és Rosztuka községekből 120 kivándorló kelt utra, hogy átvitorlázzon Amerikába. Útlevéllel és egy hamburgi hajóstársaság hajójegyeivel már elvoltak látva, azonkivül volt még anynyi pénzük a partraszállásnál, hogy a megkivánt összeget fölmutathassák. A mikor a vándorcsapat a csacai állomásra ért, egy jól öltözött középkoru ember állott eléjük s azt mondta, hogy ő a hamburgi hajóstársaságnak a megbizottja s azért jött, hogy őket kalauzolja s az osztrák vasutakra a jegyeket megváltsa, nehogy idegen emberek becsapják őket. A vándorcsapat örömmel fogadta a megbizottat s miután ott várniok kellett, hamarosan összerakták a pénzecskéjüket, hogy a megbizott megválthassa a vasuti jegyeiket Oderhergig és onnan tovább. — A mint a megbizott a pénzt magához vette, eltávozott. — A kivándorlók vártak egy ideig, a mikor aztán a kalauz a beszállásra figyelmeztette őket, ekkor kezdtek törelmetlenkedni. — Keresni kezdték, de biz annak hült helye volt, eltünt s magával vitte az utasok pénzét is. Csakhamar megállapitották, hogy a csaló el nem utazhatott, tehát ott kell lennie valahol a környéken. A csendőrség medinditotta a nyomozást s nemsokára meg is találta egy parasztházban elrejtőzve. A kihallgatása alkalmával kiderült, hogy Litmann Pálnak hivják s veszedelmes csaló, a ki különösen a kivándorlókat fosztogatja. Legutóbb hasonló módon Bécsben követett el nagyobb csalást, de onnan megugrott és Csaczára tette át hadiszállását, hol most elfogták. A kivándorlók pénzét megtalálták nála, a mit visszaadtak az utasoknak. Litmannt pedig átadták a járásbiróságnak.

— (**Helyreigazitás.**) Április 8-iki számunk hirrovatában »Betörés — lopás nélkül« cim alatt megjelent közleményünkben az esetet téves információ következtében helytelenül irtuk meg. Az egészből csupán annyi igaz, hogy Vertán Emil orvostanhallgató Mikó-utca 16. sz. a. lakásán egy magát sántának tetető betörő, kit a rendőrség letartóztatott, eredménytelen betörést kisérelt meg a 7- és 8-ika közti éjjelen.

— (**Kivonat a hivatalos lapból.**) *Előléptetések.* A vallás- és közoktatásügyi miniszter Halász Gyula brassói áll. reáliskolai, Olgyai Bertalan, Klima Lajos beszterczebányai, Uferbach Jenő szamosujvári áll. főgymnáziumi tanárokat a IX. fizetési osztály I. fokozatába léptette elő. — *Kinevezések.* A márosvásárhelyi kir. tábla elnöke Offenberger Jakab, Jánosi Dezső és Kuchelmann Viktor díjtalan joggyakornokokat a tábla kerületébe díjas joggyakornokokká nevezte ki. — *A kolozsvári ügyvédi kamara* Kerekes Mihály ügyvédet önkéntes lemondás következtében törölte az ügyvédek névsorából.

— (**A francia kongregációk Budapesten**). A kongregációs üldözöttek megszálták Magyarországot és kivált Budapestet. Még szemérmesen meghuzódnak a magyar mágnás asszonyoktól felajánlott palotákban, a hova felsőbb protekció révén jutottak. A budapesti francia főkonzul utasitást kapott a bécsi francia nagykövettől: kisérje figyelemmel a Magyarországba költözött francia alattvalók müködését, mert a kitiltottak a távolból forradalmat szitanak hazájuk ellen és Franciaország egyes helyeire ma is küldenek pénzt terveik elősegitésére. A francia kormánynak erről bizonyitékai vannak. Tud arról is, hogy főprotektoruk az orleánsi trónkövetelő. És a budapesti francia konzulnak igen sok igazoló okmány birtokában van. A francia kormány a kitiltott papok, de még mindig francia alattvalók ellen foly-

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

tatni fogja a megtorlást hazájuk határán tul is.

Legérdekesebb, hogy a még alig kihült zsidó hitü asszonyok vagyis a legfrissebb katholikus urnők buzgolkodnak a kongregációs papok és apácák gyámolitásán. Beszélnek egy urasszonyról, a ki katholikus leánya egy dusgazdag zsidó apának, hogy már ezreket költött a karmeliták földi üdvösségére. Beszélnek egy másik most már nem izraelita urasszonyról, a ki miniszteréket sorol fel tisztelői közzé, hogy karmelita atyát szegődtetett gyógytatójának 2400 korona fixfizetéssel és egyben öt vasuti kocsiszenet ajánlott meg ajándékul „hitüldözöttjeinek.“ Egy bárói cimen szereplő milliomos elvált asszony, a ki ujból Budapestre költözött és a zsidó hitről a napokban tért a katholikus hitre, az üldözötteknek adott kegyes adományaiért melegen ajánló levelet kapott Rómába Rampolta biboroshoz, hogy a bárói Flóra a pápa által fogadtassék.

— (**A pestis Damaskusban.**) Damaskus városa arról hires, hogy bizonyos időközben pestises hireket visz onnan világszerte a táviró. Hogy miért van Damaskuskusban annyi pestiseset és csodálatos módon miért szünik rövid időn belül a rettenetes kór, erről érdekes leleplezéssel szolgál az „Auguszta Viktória“ német gőzös egy utasa.

— Damaskusban a hatóság, tekintettel a kikötőváros nagy forgalmára és főként a pestisre, sok orvost alkalmaztat a városban. Ezek az orvosok azonban nagyon pontatlanul kapják a fizetésüket, olykor hónapokig hiába mennek a városi pénztárhoz: a pénztárosnak nincs utasitása a fizetés kiadására. A mikor azonban pestises hirek terjednek a városban a hatóság siet az orvosokat honorálni, nehogy sztrájkoljanak s a mig a járvány tart, addig kettős fizetést huznak a doktorok. Mi sem természetesebb ezek után, hogy a damaskusi orvosok minduntalan felfedeznek pestises esetet. A világot bejárja a rémhir: „Pestis Damaskusban“ s az európai kereskedők rettegve olvassák a táviratokat; pedig hát olyankor Damaskusban csak pénzre van szükségük a doktoroknak.

Ezeket irja az Auguszta Viktoria utasa s bizony nem érdektelen ez a leleplezés.

— (**Vallomás a halálos ágyon.**) Véres családi dráma előzte meg azt a szörnyü vallomást, a melyet Pap Elekné nevü pusztaegeresi lakós tett a napokban a halálos ágyán. Pap Elekné ezelőtt három évvel ment férjhez. A házastársak boldogságban éltek jó ideig. Az asszony rávette férét, hogy vagyonukat, — minthogy az asszonynak is volt vagyona — közösen, egymás javára biztositsák. — A férj örömmel egyezett bele s amikor ez megtörtént nemsokára felbomlott köztük a jó viszony. A mult héten nagy sikoltozás hallatszott Papék lakásából. — A szomszédok összefutottak s Papnét véres fejjel, eszméletlenül találták a földön, a férj pedig szintén a földön vergődve adta tudtára a szomszédoknak, hogy felesége megmérgezte. Az előhivott orvos csakugyan mérgezést állapitott meg Pap Eleken, akit azonban az ellenszer alkalmazása által sikerült megmenteni, de még most is sulyos betegen fekszik. Az asszony, akit Pap ütött le egy baltával, a mikor észrevette, hogy mérget itatott vele, öt napon keresztül vivódott a halállal. A mikor az orvos is lemondott róla s a vizsgálóbiró megjelent a haldokló ágyánál, hogy kihallgassa, Papné töredelmes vallomást tett. Elmondta, hogy férjét megakarta mérgezni, hogy a vagyonát megszerezze. A saját vagyonát is bünös uton szerezte. A két előbbi férjét, Soós Mihályt és Bedrus Andrást, amikor azok a fele vagyonukat ráiratták, szintén méreg által pusztitotta el. A bünös asszony érthetően mondta vallomását a jegyzőkönyvbe s alig hogy a vizsgálóbiró eltávozott, egy óra mulva meghalt.

— (**A revolver uralma.**) Berettyó-Ujfaluban cifra állapotok vannak egy idő óta duhaj parasztlegényekből alakult egy banda, mely revolverrel felfegyverkezve a legvakmerőbb gazságokat követik el, garázdálkodásaikról ezeket irja levelezőnk: Március 15-én két legényt, Molnár Sándort és Tamás Mártont annyira összeverték, hogy mindakettő haldoklik. A mult vasárnap ismét két legényt ütöttek agyon Horvát Imrét és Konda Jánost, a ki az előbbinek a védelmére kelt. Horvát még a verekedés színhelyen meghalt, a másikat még élve szállitották el, de harmadnapra ő is meghalt. A csendőrség eddig tizennyolc legényt tartóztatott le, mint a kikről kiderült, hogy a verekedésben részt vettek. A letartóztatott legények állandóan revolverekkel voltak felfegyverkezve s a lövöldözéseikkel állandó rettegésben tartották a lakosságot. A főszolgabiró rendeletére a legényeknek este 9 óra után tilos az utcán való tartózkodás. Ezenkivül utasitotta a csendőrséget, hogy a falubeli legényeket akár hol találhoznak velük, motozzák meg, s ha revelvert találnak náluk, azt el kell kobozni. Eddig 68 revolver került a szolgabirósághoz, amit a legényektől szedtek el. A duhajkodás már annyira fajult, hogy a tisztességes járó-kelőket, különösen a kaputos embereket a nyilt utcán lelövéssel fenyegették. Ennek a sajnálatos állapotnak a megfékezésére a csendőrparancsnokság nagyobbszámu csendőrséget rendelt ki a faluba, mely a község költségére addig marad ott, mig ezek a tarthatatlan állapotok meg nem szünnek. A nagyváradi királyi törvényszék vizsgálóbirája a helyszinre utazott a vizsgálatok megejtése végett.

Táviratok

—Fővárosi és vidéki tudósitóinktól.—

Beksics Gusztávné †

Budapest, ápr. 11. (É. 12 ó.) Beksics Gusztávné, szül. Bogdanovics Krisztina, tegnap délután Budapesten meghalt. Hat héttel ezelőtt influenzát kapott, mely bélgyulladással és szivbajjal komplikálódott. Az elhunyt 51 éves volt és nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki Bogdanovics György álnév alatt. Halála nagy részvétet keltett.

A belgrádi zavargások.

Zimony, április 11. (érk 9 ó.) A multkori belgrádi zavargások alkalmával a tüntetők egy képkereskedőtől kihurcolták a királynak arcképét és elégették. A konakból a zavargók szétoszlatására kirendeltek egy gyalogezredet, az ezred azonban a parancs dacára a kaszárnyában maradt. Ez engedetlenségért Illics ezredest megfosztották a parancsnokságtól. Sándor király két eskadron lovas testőrséget rendelt kt a tüntetők ellen, akik karabélyaikkal reálöttek a tüntetőkre. **Nagy összeesküvésnek jöttek nyomára Belgrádban. Eddig ötven egyént tartóztattak le** és további letartóztatások várhatók. Az eset nagy szenzációt keltett.

Letartóztatott sikkasztó ügyvéd.

Pozsony, ápr. 11. (érk. 11 ó.) Az itteni kir. törvényszék vizsgálóbirója récsei parasztgazdák följelentésére **letartóztatta** Turkel Kristóf ügyvédet, aki a gazdák részére felvett jelzálogkölcsönöket **elsikkasztotta**. Turkel tavaly egy Kmestädter nevü cég csődvagyonának feleslegét, 3000 koronát sikkasztott el. Mindössze öt év óta van Pozsonyban. Családja szerény viszonyok között élt. Az eset hire nagy részvétet és szenzációt keltett.

A dán trónörökös Magyarországon.

Budapest, április 11. (érk. 10 óra.) Kopenhágából jelentik: A dán trónörökspár gyermekeivel, Daghar hercegnővel és Gusztáv herceggel április 14-én Sopronba utazik a schaumburg-lippei herceg és neje látogatására, onnan pedig az egész család két hétre Nizzába megy.

A helyzet a Balkánon.

Budapest, április 11. (érk. 10 óra.) Konstantinápolyból jelentik: A nagyvezér azt ajánlotta a szultánnak, hogy az albánok ellen a legszigorubb rendszabályokat alkalmazza; azonban nem valószinü, hogy ezek a rendszabályok a mostani viszonyok között végrehajthatók lesznek. A szultán különben is vonakodik erősebb rendszabályokhoz nyulni és annak a reményének adott kifejezést, hogy az albánok majd elfogadják a reformokat.

KÖZGAZDASÁG

A Triesti Általános Biztositó-Társaság (Assicurazioni Generali) f. e. március hó 18-án tartott 71-ik közgyülésén terjesztették be az 1902. évi mérleget.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1902. december 31-én érvényben volt **életbiztositási tőkeösszegek** 611,558.220 korona 13 fillért tettek ki és az év folyamán bevett dijak 27,001.880 korona 96 fillérre rugtak. Az **életbiztositási osztály dijtartaléka** 13,024.702 korona 24 fillérrel 160,189.849 korona 13 fillérre emelkedett.

A **tüzbiztositási ágban** 12,271,371.385.— korona biztositási összeg után 20,219.214 korona 97 fillér volt, miből 9,132.779 korona 87 fillér viszont-biztositásra fordittatott, ugy, hogy a tiszta dijbevétel 11,086.435 korona 10 fillérre rugott, mely összegből 7,881.010 korona 61 fillér mint dijtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át; a dijtartalék tehát a tiszta dijbevétel 71.10 százalékát teszi el. A jövő években esedékessé váló dijkötelezvények összege 82.371,684 korona 24 fillér.

A szállitmánybiztositási ágban a dijbevétel kitett 4,516.155 korona 18 fillért, mely a viszontbiztositások levonása után 1,457.860 korona 40 fillérre rugott.

A betöréses-lopás elleni biztositási ágban a dijbevétel 363.770 korona 26 fillért tett ki.

Károkért a társaság 1902. évben 25,473.446 korona 68 fillért folyósitott. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesitett kárfizetéseket a társaság alapitása óta károk fejében 742,014.072 korona és 65 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártéritési összegből **a mi hazánkra 138.794,885 korona 03 fillér esik.**

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen **20,313.106** korona **94** fillérre rugnak, különösen kiemelendők az alapszabály szerinti **nyereségtartalék,** mely 5,250.000 koronát tesz ki, az **értékpapirok árfolyamingadozására** alakitott tartalék, mely a 3,729.624 korona 17 fillér külön **tartalékkal** együtt 14,010.830 korona 16 fillérre emelkedett, továbbá felemlitendő még a 160,000 koronára rugó **kétes követelések tartaléka.** Ezeken kivül fennáll még egy 726.138 korona 39 fillért kitevő **külön alap,** melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztositási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlitse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 190,319.427 korona 11 fillérről **208,632.918** korona **73** fillérre emelkedtek, melyek a következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések..... 38,144.493 kor. 62 fill. 2. Életbiztositási kötvényekre adott kölcsönök 18,600.000 kor. 19 f. 3. Letéteményezett értékpapirokra adott kölcsönök 682.782 korona 13. fill. 4. Értékpapirok 141,290.011 kor. 09 fillér. 5. Tárcaváltók 1,035.953 kor 91 fill. 6. A részvényesek bizositott adóslevelei 7,35.953 kor. Banknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelései, a hitelezők követeléseinek levonásával 6,529.676 korona 79. Összesen 208,633.918 korona 73 fillér. Ezen értékekből 43 millió korona magyar értékekre esik,

Felelős szerkesztő:
Dr. PAPP JÓZSEF.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

Árlejtési hirdetmény.

A központi fütéshez szükséges pirszén (coaks) szállitás biztositása iránt folyó évi május hó 7-én délelőtt 10 órakor a m. kir. dohánygyári igazgatósági irodában zárt irásbeli árlejtés fog tartatni.

Az évenként (körülbelül 320.000 kg.) szükséglendő pirszén **lehetőleg belföldi kőszénből** kell hogy származzon, mely körülmény az ajánlatban kitüntetendő és annak hiteles igazolásának kötelezettsége elvállalandó.

Közvetitő kereskedők ajánlatai csak akkor vétetnek figyelembe, ha a pirszént előállitó légszeszgyárak ajánlatai elfogadhatók nem volnának. — A szállitási kötelezettség 3 évre terjed.

A pirszén a kolozsvári m. kir. dohánygyár, illetőleg vasuti pályaudvarára bérmentve szállitandó. 2366 2—3

Kolozsvár, 1903. évi április hó 7-én.

A m. kir. dohánygyári igazgatóság.

Két, jó karban levő **Seyfert-féle carambol**

billiárd asztal

2329 3—x

jutányos áron eladó. Mátyás király-u. 4 sz. a.

Szenes Károly

épületfa-kereskedés és épitési anyagok raktára

Torda, Kolozsvár,

Zápolya-utcza 2 sz.

Az épitkezési idény alkalmából szives tudomására adja a t. épittető közönségnek, hogy

épületfa raktárát

mindennemü épitési anyagok raktárával kibővitette s **legjutányosabb árakon elárusit:**

Kézi és géptéglát, Fedélcserepet, Román és Portland cementet, Gipsz, Nádfonat, Elszigetelő lemez, Kátránypapir,

Aszfalt anyagok, Carbolineum, Fedélmáz, Tűzálló tégla, Dísztégla

s minden egyéb idevágó anyagokat.

Nagy készlet és kedvezményes árak!

Izléses **könyvnyomdai munkákat** legolcsóbban készit **Gombos Ferencz** Lyceum-könyvnyomdája Kolozsvárt.

Bittó Rezső

2141 37—100

Kolozsvár, úri divat különlegességek üzlete o Mátyás király-tér 12. sz.

Mélyen tisztelt vevőim szives figyelmét felhivom a megérkezett

Tavaszi ujdonságokra.

Divatos és czélszerü loden Raglanok és eső-köpenyegekre. Legujabb állásu kemény és puha, angol és franczia divatu **kalapok.**

ÚRI fehérnemüek nagy választékban és annak méret szerinti készitése.

Szép választék a legdivatosabb színes Zephyr és batiszt

ingekben.

Divatos, izléses nyakkendők nagy választékban. o

Állandó nagy **raktáron** magyar gyártmányu finom és jó

o KALAPOK, o

czipők, keztyük, harisnyák, zsebkendők, sétabotok. — Az érdeklődő közönség szives figyelmét felhivom kirakataim megtekintésére, melyek változtatva lesznek. Az ujdonságok láthatók

Hirdetések

a legolcsóbban felvétetnek e lap kiadóhivatalában, Egyetem-u. 7.

TRIESZTI ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSASÁG

(ASSICURAZIONI GENERALI)

Budapest, V., Dorottya-utcza 10 szám.

A »Közgazdaság« rovatban közöljük a **TRIESZTI ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSASÁG, a legnagyobb, leggazdagabb és legrégibb biztositó intézetünk** mérlegének főbb számadatait. **Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, aki e czélból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.**

Az intézet elfogad: **élet, tűz-, szállitmány-, üveg-, betöréses-lopás- és haranggtörés és repedés** elleni biztositásokat. Közvetit továbbá: **jégbiztositásokat a „Magyar jég- és viszontbiztositó r-t.“,** valamint **baleset elleni biztositásokat** az **„Első o. általános baleset ellen biztositó társaság“** számára.

2367 1—1 **A kolozsvári főügynökség, Tischler és Róna.**

HERMANN E. Kolozsvár, Egyetem u. 6. (Vikol-féle ház.)

Ajánlom nagy választékban levő **családi varrógépeimet,** u. m.: **amerikai Wheler & Wilson, Manifacturing Co. New-York, Singer,** Karikahajós és Vibrating, melyek hímző készülékkel vannak ellátva és a varrásnál a legfinomabb batisztól a legvastagabb szövetig is használhatók, ugyszintén raktáron tartok legjobb, erős, **iparosok** részére való **varrógépeket,** ugy mint a hires **amerikai Wheler & Wilson D. 12. eredeti Hove C., Minerva C. Karikahajós, Central Bobin, Cylinder** stb. stb., **czipészek,** csizmadiák, szabók, szijgyártók, katonaság részére. — A varrógépeim gyorshajtásuak és tartósak, ugyanyira, hogy bármelyik gépért **10 évi felelősséget** vállalok. **Varrógép és kerékpár alkatrészek kaphatók. Javitásokat** gyorsan és **olcsón** eszközlök. — A varrógépek kedvezményes **heti** vagy **havi** részletfizetés mellett is vásárolhatók.

A nagyérdemü közönség becses pártfogását kéri

Hermann E.

2290 13—* varrógép nagyraktáros, Egyetem-u. 6.

BURGER FRIGYES

gyógyáru, vegyszer és illatszer üzlete, Kolozsvár, Mátyás király-tér 8. sz.

Telefon 250.

A „Karolina országos kórház,“ „Vörös-kereszt kórház, m. kir. államvasutak, m. kir. tud.-egyetem intézetek, több betegsegélyző-pénztár és vidéki kórház gyógyanyag- és kötszer szállitója.

Dus raktárt tartok mindennemü a szakmába vágó anyagokból.

o o Csinos o o husvéti locsolók!

x 15, 25, 35, 50 kr. és feljebb. x

xxx Legujabb angol és franczia illatszerek. xxx

2161 8—100

Gazdaasszonyok figyelmébe!!!

Előirásom szerint **gyorsan, olcsón, tisztán** lehet mindenféle **likört** és **rumot házilag előállitani.**

Gyorsan száradó és tartós szobafénymázak és parket-viaszokat ajánl és árjegyzékkel szivesen szolgál Burger Frigyes.

Nyomatott Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Babeș-Bolyai Scoală – BCU Cluj-Napoca